

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№9

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar

Crossref

OpenAIRE

С/БЕРИЕНИКА

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

9-jild
9-son
Sentyabr, 2026

September, 2026
Volume 9
Number 9

**ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА**
**Научно-практический
электронный журнал**

INNOVATIVE ECONOMY
**Electronic scientific and
practical journal**

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)
Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)
Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)
Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)
Kusainov Xalel Xaymullievich – i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)
Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)
Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)
Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)
Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)
Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)
Sadrididdinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)
Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)
Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)
Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)
Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)
Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)
Kolossova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik
Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor
Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor
Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor
Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor
Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor
Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor
Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent
Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Aliqulov Azamat Tuyg‘unovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Aminov Fazlitdin Baxadirovich - i.f.n., dotsent
Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent
Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent
Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent
Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent
Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent
Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent
Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD)
Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)
Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)
Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Учредитель:

Каршинский государственный технический университет

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук, профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в электронной форме и публикуется через официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал «Инновационная экономика» включён в перечень национальных научных изданий на основании решения Президиума Высшей аттестационной комиссии при Министерстве высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 5 апреля 2025 года № 369.

В журнале публикуются статьи по следующим рубрикам:

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик (Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор (Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор, (Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик (НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор (Таджикистанский аграрный университет им. Ш. Шотемура)

Гибатуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент (Национальный исследовательский университет «Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник (Российского университета дружбы народов имени П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент (Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н., профессор (Национальная академия наук Республики Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор (Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор (Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент (Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор, академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-зода Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбанович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Еркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шамина Шухратовна - д.э.н., (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.наук., (PhD), доцент

Алигулов Азамат Туйгунович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Аминов Фазлитдин Бахадирович - к.э.н., доцент

Хужакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимова Муниса Юльчиевна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Эрашьева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н., (DSc), доцент

Бобоккулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э., (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Джанузакон Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н., (PhD), доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н., (PhD)

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н., (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н., (PhD)

Панджиев Самиджон Аликулич - PhD, доцент

SAMARQAND VILOYATIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH VA DAVLAT XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA KENGAYTIRISH YO'LLARI

Sherzodova Diyora Sherzod qizi

ПУТИ РАСШИРЕНИЯ СФЕРЫ УСЛУГ В САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ НА ОСНОВЕ СТИМУЛИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА И ГОСУДАРСТВЕННО-ЧАСТНОГО ПАРТНЁРСТВА

Шерзодова Диёра Шерзод кизи

WAYS TO EXPAND THE SERVICE SECTOR IN THE SAMARKAND REGION THROUGH ENTREPRENEURSHIP INCENTIVES AND PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP

Sherzodova Diyora

Annotatsiya. Maqolada Samarqand viloyatida xizmat ko'rsatish sohasining rivojlanish holati, uning tarkibiy va hududiy xususiyatlari, xizmatlar bozorida kichik tadbirkorlikning o'rni hamda davlat-xususiy sheriklik mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari tadqiq etilgan.

Kalit so'zlar: xizmatlar sohasi, tadbirkorlik, kichik biznes, davlat-xususiy sheriklik, Samarqand viloyati, xizmatlar bozori, hududiy rivojlanish, investitsiya, infratuzilma, xizmatlar klasteri.

Abstract. The article examines the development of the service sector in the Samarkand region, its structural and territorial characteristics, the role of small entrepreneurship in service delivery, and opportunities for expanding services through public-private partnerships.

Keywords: service sector, entrepreneurship, small business, public-private partnership, Samarkand region, regional development, investment, infrastructure.

Аннотация. В статье исследованы современное состояние сферы услуг Самаркандской области, ее структурные и территориальные особенности, роль малого предпринимательства в формировании рынка услуг, а также возможности применения механизмов государственно-частного партнерства.

Ключевые слова: сфера услуг, предпринимательство, малый бизнес, государственно-частное партнерство, Самаркандская область, региональное развитие, инвестиции.

KIRISH

Xizmat ko'rsatish sohasi iqtisodiy o'sishning faqat natijasi emas, balki ishlab chiqarish, savdo, turizm, transport, moliya, axborot texnologiyalari va inson kapitalining rivojlanishini o'zaro bog'lovchi iqtisodiy tizim sifatida shakllanmoqda. Xizmatlarning iqtisodiyotdagi ulushi oshishi ishlab chiqarishning murakkablashuvi, aholi daromadlarining ko'payishi, urbanizatsiya, raqamlashtirish va iste'mol tarkibidagi o'zgarishlar bilan birga kechadi. Jahon bankining O'zbekiston xizmatlar sektoriga bag'ishlangan tadqiqotida 2023-yilda xizmatlar sohasi mamlakat YalMining 43,9 foizini shakllantirgani, xizmatlarda

bandlik ulushi esa 1991-yildagi 37 foizdan 2022-yilda 50 foizgacha ko'tarilgani ko'rsatilgan. Hisobotda kelgusidagi iqtisodiy o'sish uchun AKT, moliya, professional va muhandislik xizmatlari kabi yuqori unumdorlikka ega xizmatlarni kengaytirish zarurligi asoslangan²¹.

Samarqand viloyati uchun xizmatlar sektorining rivojlanishi alohida iqtisodiy mazmunga ega. Viloyat katta aholi salohiyatiga, kuchli turistik markazga, yirik transport yo'nalishlariga, rivojlangan savdo va umumiy ovqatlanish tarmog'iga hamda oliy ta'lim muassasalari konsratsiyasiga ega. Shu bilan birga, Samarqand shahri bilan tumanlar o'rtasida xizmatlar hajmi va

²¹ World Bank. At Your Service?: The Promise of Services-led Growth in Uzbekistan. Washington, DC: World Bank, 2025.

<https://globalsciencehub.uz/index.php/IE/uz>

xizmatlarning iqtisodiy tarkibida katta farqlar mavjud. Viloyatda xizmatlar hajmi o'sayotgan bo'lsa-da, xizmatlarning geografik joylashuvi, sifati, texnologik darajasi va aholiga yetib borishi bir tekis emas.

2025-yil yakunlari bo'yicha Samarqand viloyatida bozor xizmatlari hajmi 78163,0 mlrd so'mga yetgan. 2024-yilda ushbu ko'rsatkich 61018,0 mlrd so'mni tashkil etgan bo'lib, 2025-yildagi real o'sish sur'ati 115,9 foizni tashkil qilgan. Aholi jon boshiga bozor xizmatlari hajmi 18015,7 ming so'mga yetgan. Kichik tadbirkorlik tomonidan ko'rsatilgan xizmatlar hajmi 50911,9 mlrd so'm bo'lib, umumiy bozor xizmatlarining 65,1 foizini tashkil qilgan²². Bu ko'rsatkichlar xizmatlar sohasini rivojlantirish siyosatini tadbirkorlik faoliyati bilan uzviy bog'lash zarurligini ko'rsatadi.

Xizmatlar bozoringa o'ziga xosligi shundaki, barcha xizmatlarni bir xil iqtisodiy mexanizm asosida rivojlantirish mumkin emas. Umumiy ovqatlanish, savdo, maishiy xizmat, avtomobillarni ta'mirlash, IT, konsalting, logistika va turistik xizmatlar bozor talabiga tez javob beruvchi kichik va o'rta biznes tomonidan samarali tashkil qilinishi mumkin. Maktab, maktabgacha ta'lim, klinika, kommunal infratuzilma, irrigatsiya, yirik transport yoki energetika xizmatlari katta boshlang'ich kapital, uzoq muddatli investitsiya va davlat tomonidan kafolatlangan xizmat standartlarini talab qiladi. Ikkinchi guruhda oddiy tadbirkorlikni kredit bilan qo'llab-quvvatlashning o'zi yetarli emas; davlat-xususiy sheriklik mexanizmi samaraliroq institutsional shaklga aylanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

O'zbekistonda xizmatlar sektorini rag'batlantirish bo'yicha huquqiy va iqtisodiy mexanizmlar bosqichma-bosqich kengayib bormoqda. 2021-yildagi PQ-5113-son qaror bilan hududlarda xizmatlarni rivojlantirishning maqsadli parametrlari belgilangan. 2025-yil 27-fevraldagi PQ-78-son qaror bilan xizmatlar hajmini oshirish, yangi xizmat obyektlarini tashkil qilish va xususiy sektor ishtirokini kengaytirishga qaratilgan yangi mexanizmlar joriy etildi. 2025-yil uchun respublika miqyosida xizmatlar hajmini 15 foizga oshirish, 3 million kishini daromadli mehnat bilan ta'minlash va 52,2

mingta xizmat ko'rsatish obyektini tashkil etish vazifalari belgilangan²³. Ayrim xizmat turlarida tadbirkorlarga tatbiq etiladigan 1 foizlik ijtimoiy soliq stavkasi 2028-yilgacha uzaytirilgan.

Davlat-xususiy sheriklikning institutsional bazasi ham kengaygan. 2019-yilda "Davlat-xususiy sheriklik to'g'risida"gi O'RQ-537-son Qonun qabul qilingan. 2024-yil 30-avgustdagi PQ-308-son qaror bilan 2024–2030-yillarga mo'ljallangan DXSh dasturi tasdiqlanib, transport, energetika, suv, ta'lim, sog'liqni saqlash va boshqa infratuzilma tarmoqlarida xususiy sektor ishtirokini kengaytirish belgilangan²⁴.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotning axborot bazasini Samarqand viloyati statistika boshqarmasining 2020–2025-yillardagi xizmatlar sohasi va kichik tadbirkorlik ko'rsatkichlari, Iqtisodiyot va moliya vazirligining davlat-xususiy sheriklik loyihalariga oid ma'lumotlari, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti qarorlari, Jahon banki va OECDning xizmatlar hamda DXSh bo'yicha tadqiqotlari tashkil etdi.

Tadqiqotda statistik guruhlash, dinamik tahlil, tarkibiy tahlil, hududlararo taqqoslash, normativ-huquqiy hujjatlarni kontent-tahlil qilish va alohida DXSh loyihalarini keys usulida o'rganish metodlaridan foydalanildi. Tadqiqotda xizmatlar loyihalarini to'rtta iqtisodiy guruhga ajratish taklif qilinadi: tijorat salohiyati yuqori va kapital talabi past xizmatlar; tijorat salohiyati yuqori va kapital talabi yuqori xizmatlar; ijtimoiy vazifasi yuqori va kapital talabi nisbatan past xizmatlar; ijtimoiy vazifasi hamda kapital sig'imi yuqori xizmatlar. Ushbu tasnif xizmatni rivojlantirishda qaysi moliyaviy va institutsional mexanizm ustuvor bo'lishini aniqlashga imkon beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Samarqand viloyatida xizmat ko'rsatish sohasi so'nggi yillarda miqdor va iqtisodiy qamrov jihatidan kengaygan. Rasmiy statistik ma'lumotlarda 2020-yilda bozor xizmatlari hajmi 14 086,1 mlrd so'm bo'lgan bo'lsa, 2024-yilda 58 875,7 mlrd so'mga yetgan. 2025-yil yakunlari bo'yicha yangi statistik baholash asosida xizmatlar hajmi 78 163,0 mlrd so'mni tashkil etgan.

1-jadval

Samarqand viloyatida jami va kichik tadbirkorlik tomonidan ko'rsatilgan xizmatlar hajmi

Ko'rsatkich	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Jami bozor xizmatlari, mlrd so'm	14086,1	18259,0	22953,6	46593,0	58875,7	78163,0
Kichik tadbirkorlik xizmatlari, mlrd so'm	9703,0	12607,8	15521,6	30906,6	38853,7	50911,9
Kichik tadbirkorlik ulushi, %	68,9	69,1	67,6	66,3	66,0	65,1

Manba: Samarqand viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlari asosida muallif hisob-kitobi.

²² <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/67290-ududlar-statistikasi-samar-and-viloyatining-izhtimoiy-i-tisodij-olati-ra-amlarda-2>

<https://globalsciencehub.uz/index.php/IE/uz>

²³ <https://lex.uz/uz/docs/-7408455>

²⁴ <https://www.lex.uz/doc-passport/-7089556>

Jadval ma'lumotlari ikki muhim tendensiyaning ko'rsatadi. Birinchidan, kichik biznes xizmatlar bozorining asosiy ishlab chiqaruvchi qatlamlaridan biri bo'lib qolmoqda. 2025-yilda jami xizmatlarning qariyb uchdan ikki qismi kichik tadbirkorlik hissasiga to'g'ri kelgan. Ikkinchidan, kichik biznes ulushi 2021-yildagi 69,1 foizdan 2025-yilda 65,1 foizga tushgan. Bu kamayishni kichik tadbirkorlikning zaiflashuvi sifatida baholash to'g'ri emas, chunki kichik biznes xizmatlarining nominal hajmi keskin oshgan. Ulushdagi pasayish yirik korxonalar, moliyaviy tashkilotlar, transport, turistik infratuzilma va boshqa institutsional xizmatlar hajmining tezroq o'sishi bilan izohlanishi mumkin.

Xizmatlar sektorida yangi bizneslarning paydo bo'lish sur'ati ham yuqori. 2025-yil davomida Samarqand viloyatida 6,5 mingta yangi kichik korxona va mikrofirmalar tashkil qilingan. Ulardan 2457 tasi savdoda, 917 tasi yashash va ovqatlanish xizmatlarida, 891 tasi boshqa xizmat yo'nalishlarida tashkil etilgan. Bu ma'lumot xizmatlar sohasi tadbirkorlik uchun kirish nisbatan qulay bo'lgan iqtisodiy yo'nalish ekanini ko'rsatadi.

Biroq xizmatlar sohasidagi korxonalar sonining ko'payishi avtomatik tarzda xizmatlarning yuqori unumdorligi yoki innovatsion tarkibini anglatmaydi. Jahon banki O'zbekistonda xizmatlardagi ish o'rinlarining katta qismi chakana savdo va transport singari nisbatan past malaka talab qiluvchi tarmoqlarda to'planganini, bilimga asoslangan global xizmatlar ulushi esa pastligini ko'rsatadi. Samarqand uchun tadbirkorlikni rag'batlantirish siyosati faqat yangi korxona ochish soniga emas, servis biznesining unumdorligi, raqamlashtirish darajasi va qo'shilgan qiymatiga yo'naltirilishi zarur.

2025-yilda Samarqand viloyati bozor xizmatlarining eng katta qismi yashash va ovqatlanish xizmatlariga to'g'ri kelgan. Ushbu xizmatlarning hajmi 25977,9 mlrd so'mni yoki jami bozor xizmatlarining 33,2 foizini tashkil qilgan²⁵. Transport xizmatlari 14558,4 mlrd so'm, savdo xizmatlari 12757,0 mlrd so'm, moliyaviy xizmatlar 7019,0 mlrd so'mga yetgan. Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari hajmi nisbatan kichik bo'lsa-da, 2025-yilda 123,2 foizlik o'sish sur'ati qayd etilgan. Moliyaviy xizmatlarda o'sish 125,8 foizni tashkil etgan.

2-jadval

Samarqand viloyatida bozor xizmatlarining asosiy turlari, 2025-yil

Xizmat turi	Hajmi, mlrd so'm	Jami xizmatlardagi ulushi, %	O'sish sur'ati, %
Yashash va ovqatlanish	25977,9	33,2	114,3
Transport	14558,4	18,6	115,5
Savdo	12757,0	16,3	114,7
Moliyaviy xizmatlar	7019,0	9,0	125,8
Ta'lim	3114,8	4,0	105,7
Aloqa va axborotlashtirish	2764,3	3,5	123,2
Shaxsiy xizmatlar	2346,6	3,0	115,8
Kompyuter va maishiy tovarlarni ta'mirlash	1785,0	2,3	115,0
Sog'liqni saqlash	1491,8	1,9	118,6
Ijara xizmatlari	1374,0	1,8	120,1

Manba: Samarqand viloyati statistika boshqarmasi.

Xizmatlar tarkibida turizm bilan bevosita bog'liq yashash va ovqatlanish xizmatlarining uchdan bir ulushga ega ekanligi Samarqandning turistik ixtisoslashuvini aks ettiradi. Shu bilan bir vaqtda, moliya, AKT, professional, texnik va muhandislik xizmatlarining nisbatan past bazadan yuqori sur'atlarda o'sishi kelgusida xizmatlar strukturasi murakkablashishi uchun imkoniyat mavjudligini bildiradi.

Tadbirkorlik siyosati shu tarkibiy farqlarni hisobga olishi lozim. Umumiy ovqatlanish yoki maishiy servis uchun mikrokredit, bino va yerga kirish, faoliyatni rasmiylashtirish, raqamli to'lov va marketing xizmatlari yetarli ta'sir berishi mumkin. Zamonaviy logistika

markazi, xususiy klinika, yirik ta'lim majmuasi yoki kommunal infratuzilma uchun esa uzoq muddatli kapital va risklarni davlat hamda investor o'rtasida taqsimlash mexanizmi talab qilinadi.

2025-yilda Samarqand shahri viloyat bozor xizmatlarining 28,6 foizini shakllantirgan. Shaharda xizmatlar hajmi 22 391,9 mlrd so'mni tashkil etgan. Tumanlar orasida Samarqand tumani 3 644,4 mlrd so'm, Urgut 3 147,3 mlrd so'm, Pastdarg'om 3 119,4 mlrd so'm bilan yetakchi bo'lgan. Qo'shrabot, Paxtachi va Nurobod tumanlaridagi hajmlar 1 trln so'mdan past yoki unga yaqin darajada qolgan.

²⁵ <https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/17980-ko-rsatilgan-bozor-xizmatlarining-eng-yuqori-o-sish-sur-atlari-samarqand-viloyatida-qayd-etildi>

<https://globalsciencehub.uz/index.php/IE/uz>

Samarqand viloyatining ayrim hududlarida bozor xizmatlari, 2025-yil

Hudud	Xizmatlar hajmi, mlrd so'm	Viloyatdagi ulushi, %	O'sish sur'ati, %
Samarqand shahri	22391,9	28,6	120,8
Samarqand tumani	3644,4	4,7	119,1
Urgut tumani	3147,3	4,0	114,4
Pastdarg'om tumani	3119,4	4,0	112,4
Jomboy tumani	1952,6	2,5	113,0
Payariq tumani	1894,5	2,4	114,3
Toyloq tumani	1808,0	2,3	112,0
Qo'shrabot tumani	916,5	1,2	115,6
Nurobod tumani	922,9	1,2	114,1
Paxtachi tumani	892,1	1,1	118,5

Manba: Samarqand viloyati statistika boshqarmasi.

Hududiy nomutanosiblikni faqat xizmatlar hajmidagi farq sifatida baholash yetarli emas. Samarqand shahrida bank, turizm, mehmonxona, restoran, universitet, professional konsalting, logistika va raqamli xizmatlar talabining konsentratsiyasi yuqori. Tumanlarda talabning hududiy tarqoqligi, aholi daromadlari va infratuzilma sifati xizmat biznesining miqyosini cheklashi mumkin. Shu sharoitda tumanlar uchun "Samarqand shahri modelini" aynan takrorlash o'rni hududiy ixtisoslashuvga asoslangan xizmat paketlarini shakllantirish samaraliroq.

Urgutda savdo, turizm, hunarmandchilik, transport va logistika xizmatlarini; Pastdarg'om va Jomboyda ishlab chiqarish va qishloq xo'jaligiga servis xizmatlarini; Qo'shrabot va Nurobodda agroservis, tibbiyot, ta'lim, transport va maishiy xizmatlarning minimal hududiy paketini; Samarqand shahri va unga tutash hududlarda esa turizm, IT, kreativ iqtisodiyot, professional xizmatlar va logistika yo'nalishlarini kengaytirish imkoniyati yuqori.

Xizmatlar sektoridagi kichik biznes uchun asosiy cheklovlar moliyalashtirish, bino va yer resurslariga kirish, zamonaviy uskunalar xaridi, biznes kompetensiyasi, raqamlashtirish va barqaror mijozlar oqimini shakllantirish bilan bog'liq. Faqat imtiyozli kreditga tayangan siyosat xizmat korxonasining bozor barqarorligini kafolatlamaydi.

2024-yildagi PQ-312-son qaror bilan "Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash" dasturi doirasida bir loyiha uchun 300 mln so'mgacha mikrokredit, uning 100 mln so'mgacha qismini garovsiz moliyalashtirish mexanizmlari belgilangan. Kredit tavakkalchiligining bir qismini davlat va moliya tashkilotlari o'rtasida taqsimlash vositalari ham ko'zda tutilgan²⁶.

Samarqand viloyatida ushbu moliyaviy imkoniyatlarni xizmatlar sektorining hududiy ixtisoslashuvi bilan birlashtirish maqsadga muvofiq. Kredit

resursi "xizmat korxonasini ochish" uchun emas, balki aniq xizmat zanjirini shakllantirish uchun berilishi kerak. Turizm hududlarida oilaviy mehmon uyi, transport, gid, gastronomik xizmat, hunarmandchilik savdosi va raqamli bronlash xizmatlari bir zanjir sifatida rivojlantirilsa, bitta tadbirkorning daromadi boshqa servis subyektlariga ham talab yaratadi.

Ikkinchi yo'nalish xizmat ko'rsatish uchun foydalanilmayotgan davlat va kommunal aktivlarni xususiy biznesga ochiq mexanizm orqali taklif etishdir. Bo'sh binolar, yer maydonlari, kichik sport obyektlari, madaniyat markazlari, servis zonalar va mahalliy bozor atrofidagi infratuzilma biznes loyihalariga bog'lanishi mumkin. Bunda davlat aktivining oddiy ijarasi emas, uning qancha yangi xizmat turi, ish o'rni va investitsiya yaratishi baholanishi kerak.

Uchinchi yo'nalish biznes inkubatsiyasi va kasbiy xizmatlardir. Yangi servis korxonalariga buxgalteriya, soliq, raqamli marketing, elektron savdo, CRM, onlayn bronlash va standartlashtirish bo'yicha umumiy xizmat markazlari kerak. Har bir kichik tadbirkorning alohida IT mutaxassisi yoki marketolog yollashi iqtisodiy jihatdan qimmat. Tuman miqyosida "umumiy biznes xizmatlari markazi" modeli ushbu xarajetni kamaytirishi mumkin.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Samarqand viloyatida xizmat ko'rsatish sohasi yuqori o'sish sur'atini namoyon etmoqda. 2025-yilda bozor xizmatlari hajmining 78163,0 mlrd so'mga yetgani va kichik tadbirkorlikning 50911,9 mlrd so'mlik xizmat yaratgani xususiy biznes sektor rivojining asosiy tayanchlaridan ekanini ko'rsatadi. Shu bilan birga, xizmatlarning Samarqand shahrida sezilarli konsentratsiyasi, tumanlar kesimida xizmat turlari va hajmidagi farqlar hududiy siyosatni differensial tashkil etishni talab qiladi.

Xizmatlarni kengaytirish siyosati ikki asosiy mexanizmga tayanishi maqsadga muvofiq. Tijorat

²⁶ <https://www.facebook.com/uznbu/posts/kichik-biznes-uchun-kreditlarozbekiston-respublikasi-prezidentining-pq-312-sonli/979035144236895/>

<https://globalsciencehub.uz/index.php/IE/uz>

daromadliligi yuqori va kapital talabi nisbatan past bo'lgan xizmatlarda xususiy tadbirkorlikka ustuvorlik berilishi, davlat moliyalashtirishga kirish, kredit tavakkalchiligini kamaytirish, bino va yer resurslari, infratuzilma, malaka va raqamli xizmatlar orqali biznes muhitini yaxshilashi kerak. Katta kapital talab qiluvchi, ijtimoiy ahamiyatli va uzoq muddatli xizmatlarda esa DXSh mexanizmi qo'llanishi iqtisodiy jihatdan asosli.

Samarqand viloyatida xizmatlar sohasini rivojlantirish uchun quyidagi amaliy mexanizm taklif etiladi: har bir shahar va tumanda qondirilmagan xizmat talabining raqamli xaritasini shakllantirish; aniqlangan ehtiyojlar asosida tayyor investitsiya va servis loyihalari portfelini yaratish; loyihalarni tadbirkorlik, xususiy investitsiya, davlat xaridi va DXSh toifalariga iqtisodiy mezonlar orqali ajratish; tadbirkorlarga moliyaviy ko'makni loyiha natijalariga bog'lash; davlat obyektlari va bo'sh aktivlarni ochiq raqobat asosida xizmat loyihalariga jalb qilish; DXSh shartnomalarida risk taqsimoti va xizmat sifati KPilarini aniq belgilash; kichik DXSh loyihalarini tuman darajasida standartlashtirilgan loyiha hujjatlari orqali tayyorlash.

Ushbu mexanizmning qo'llanishi xizmatlar hajmining oddiy miqdoriy o'sishidan xizmatlarning sifat, hududiy qamrov va unumdorlik jihatidan rivojlanishiga o'tish imkonini beradi. Samarqandning turistik, demografik va iqtisodiy salohiyatini hisobga olganda, xizmatlar sektorini tadbirkorlik va davlat-xususiy sheriklikning o'zaro uyg'un mexanizmlari asosida rivojlantirish hududiy bandlik, aholi daromadlari, investitsiyalar va yashash sifati o'sishini bir vaqtning o'zida qo'llab-quvvatlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasining "Davlat-xususiy sheriklik to'g'risida"gi Qonuni. O'RQ-537-son, 10.05.2019.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xizmatlar sohasini jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-5113-son qarori. 11.05.2021.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xizmatlar sohasini rivojlantirishga oid qo'shimcha

chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-104-son qarori. 27.01.2022.

4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida 2024–2030-yillarda davlat-xususiy sheriklikni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-308-son qarori. 30.08.2024.

5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash kompleks dasturini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-312-son qarori. 07.09.2024.

6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Xizmatlar sohasi barqaror rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratishga oid qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-78-son qarori. 27.02.2025.

7. World Bank. At Your Service?: The Promise of Services-led Growth in Uzbekistan. Washington, DC: World Bank, 2025.

8. OECD. Public-Private Partnerships: In Pursuit of Risk Sharing and Value for Money. OECD Publishing, Paris, 2008. DOI: 10.1787/9789264046733-en.

9. OECD. Strengthening the Economic, Financial and Technological Dimensions of Water Efficiency in Uzbekistan. PPPs: Definitions and Status in Uzbekistan. OECD Publishing.

10. Iossa E., Spagnolo G., Vellez M. Best Practices on Contract Design in Public-Private Partnerships. World Bank, Washington, DC, 2007.

11. Samarqand viloyati statistika boshqarmasi. Samarqand viloyatida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari. 2024-yil yanvar-dekabr. Samarqand, 2025.

Muallif(lar) haqida / Сведения об авторе / Author details

Sherzodova Diyora Sherzod qizi Samarqand iqtisodiyot va servis instituti assistant-stajyori / Шерзодова Диёра Шерзод кизи Ассистент-стажёр Самаркандского института экономики и сервиса / Sherzodova Diyora Trainee Assistant at the Samarkand Institute of Economics and Service

E-mail: d02408099@gmail.com

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz